



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

102. An Pontifex, si propter tremorem manus dexteræ non potest elevare Calicem, nec frangere Hostiam, possit secum dispensare super hos Ritus, & Cæremonias, ut Missam celebret? Et an habeat justam ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

bitio hæc bona alienare, sed tantum vt fidelis, & dispensator; idem etiam dicit Fragol. tom. 2. lib. 3. disp. 9. §. 4. num. 1. Turrescremata in Summa l. 2. c. 13. Sanchez in Sum. tom. 2. lib. 7. c. 29. n. 96. Vide Tanicrus 7. 3. disp. 10. q. 6. dub. 8. n. 311. Loquens de domino bonorum Ecclesie dixit, vel esse penes ipsam communitatem Ecclesiasticorum, vel penes solum Deum, vel Christum Dominum. Ergo Papa dicendum est esse de talibus bonis tantum summum administratorem.

8. Et idem occasione illorum verborum D. Pauli 1. Cor. 4. Sic nos existimet homo, vt ministros Christi, & dispensatores ministeriorum Dei: hic iam queritur inter dispensatores, vt fidelis quis inueniatur, dicit Sotus de Iust. lib. 3. q. 6. art. 2. ad 5. Non est opus argumento, vbi Apostolica tuba canit, à qua ius Canonicum discrepare non potuit, nec credendus est Pontifex assensisse vnquam assentationi dicentium esse cum domino. Et idem D. Thomas in 2. 2. q. 63. art. 2. ad 1. in quo loco Cardinalis Caietanus sic ait; sub nomine Ecclesiastici Prælati clauditur etiam Papa, est enim Christi minister, & dispensator ministeriorum Dei; idem oportet fideliter dispensare, & q. 43. art. 8. addit, quod si quis alio accepit à Papa, sine causa dante, tenebitur restituere, sicut depositarius, & dispensator. Ita Caietanus. Et idem Sanctus Magister in eadem 2. 2. q. 100. art. 1. ad 7. sic ait; Quamuis enim res Ecclesie sint eius (hoc est Papæ) vt principalis dispensatoris, non tamen sunt eius vt domini, & possessoris. Idem docet ibidem Caietanus tradens Papam non esse dominum rerum Ecclesiasticarum, sed dispensatorem, nec de plenitudine potestatis posse ad libitum dare bona Ecclesie cui voluerit, sed teneri fideliter dispensare, vt recta ratio suadet iuxta illud. Hinc iam queritur inter dispensatores, vt fidelis quis inueniatur, sic Caietanus.

9. Quæ quidem omnia antea dixerat D. Bernardus ad Eugenium Papam de considerat. l. 3. c. 1. Dispensatio (ait) tibi credita est, non data possessio. Si pergis vsurpare, & hanc, & controdicit tibi qui dicit meus est orbis terræ, & plenitudo eius, possessionem, & dominum cede huic; tu curam illius habes; pars tua hæc, vltra ne extendas manum.

10. Verum his non obstantibus Fillucius tom. 3. tract. 44. c. 3. n. 10. putat esse opinionem probabiliorum illam, quæ asserit Pontificem esse dominum bonorum Ecclesiasticorum, & beneficiorum, & vsque ad n. 56. late discurret, quo pacto Pontifex possit alienare bona Ecclesiastica, vel auferre bona alicui Ecclesie, & dare aliis Ecclesiis, aut beneficium vni collatum, alteri tradere, & idem quando hi casus occurrerint, dictum Fillucium adi, & non pigeat, qui licet, vt diximus, teneat, Papam habere verum dominium bonorum Ecclesiasticorum, & beneficiorum, tamen in supradictis casibus sæpius arctat, vt par est, manus Pontificis, & eius auctoritatem, & demonstrat quando illicitè tali vteretur dominio.

11. Sed quid ego sentiam in hac questione dicam breuiter. Absq. quod cum Soto parum modeste Canonistas assentatores Pontificis vocem; displicet tamen id, quod asserit Fillucius, eorum opinionem esse probabiliorum: itaque ad hæc sententia Theologorum assententium, Papam non esse dominum bonorum Ecclesiasticorum, & beneficiorum, sed tantum summum administratorem; Et idem præter Lesium vbi supra, & alios vide Molinam de Iust. tractat. 2. disp. 29. Fragosum tom. 2. lib. 3. quest. 1. n. 5. Azorium tom. 2. lib. 6. cap. 12. quest. 7. Stephanum Fagundez in præcepto Decalogi tom. 2. l. 8. cap. 22. num. 2. cum seq. Probatnr nostra sententia ex D. Paulo ad Cor. 4. fol. 147.

12. Secundò, quia si Papa esset verus dominus om-

nium beneficiorum, posset omnes fructus eorum in suam propriam, & peculiarem vtilitatem conuertere, & pro libito eis vti, quod nemo sanæ mentis dicit. Et tandem iura, quæ allegantur pro opinione, & parte contraria, & præcipue Clementina 1. vt licet pend. quæ commendat plenam, & liberam dispositionem supremamque dispensationem summorum Pontificum, circa omnia beneficia Ecclesiastica, Episcopatus etiam, & Archiepiscopatus, eò tantum tendunt, vt Papa non sit dominus, sed supremus dispensator illorum; & quòd dicatur libera, id tantum significat quòd Papa nullum agnoscat superiorem in terris, non tamen vt sit dominus illorum. Vnde cum ita sit libera, & suprema, vt nullum superiorem habeat, non excusatur à peccato. Libera ergo plenitudo potestatis summi Pontificis in beneficiis respicit tantum facultatem conferendi beneficia validè, vt sibi placuerit, cum à nemine pendeat, & nemo ei contradicere valeat, non tamen vt illicita prouisio desinat esse illicita.

13. Distinguendum est igitur inter beneficiorum prouisionem, & priuationem, & de primo negotio asserit summum Pontificem prouidere licet beneficia cuiumque voluerit, dummodò prouisus idoneus sit comparatione non digni; & dummodò conferat digniori respectu digni: si tamen dignis, relictis dignioribus, aut indignis relictis dignis conferat, asserit peccare, sed prouisionem tenere, quia est summus dispensator, & non habet iudicem in terris. Ex his inferitur, quòd Papa non possit de plenitudine potestatis licitè auferre beneficia iis, qui illa pacificè obtinent pro mero arbitratu suo absque vlla causa, & satisfactione illorum, qua de re duæ sunt opiniones. Probat hoc Fagundez ex variis rationibus, & respondet ad omnia ea, quæ Canonistæ adducunt aduersus superiora dicta, præsertim ad Textum cap. 2. de prebend. in 6. & Clem. 1. vt licet pend. merito igitur teste Sarmiento lib. 1. Select. cap. 8. num. 25. Pius V. dicere solebat Pontificem non esse dominum beneficiorum, sed dispensatorem, & proinde beneficia non esse manualia.

RESOL. CII.

An Pontifex, si propter tremorem manus dextera non potest eleuare Calicem, nec frangere Hostiam, possit secum dispensare super hoc Ritum, & ceremonias vt Missam celebret.

Et an habeat instans causam dispensandi super hoc?

Et an ad id teneatur?

Et queritur, & discutitur, an fractio, & missio Hostie pertineant ad essentiam Sacrificij.

Et an Pontifex possit dispensare cum aliis super supradictos Ritus.

Et notatur Regem Gallie ex dispensatione aliquoties in communione sumere vitamque speciem.

Et Carthusienses non eleuare Sacrum Calicem pro conseruatione suarum ceremoniarum.

Et asseritur Principem Supremum posse licitè dispensare absque causa.

Et docetur in assumptione vtriusque speciei non concedi abundantiorum gratiam, quam sub vna tantum.

Et an sit obligatio præcepti diuini celebrandi Missam saltem ter, vel quater in anno?

Et discutitur, an habens privilegium Bullæ Cruciatæ audiendi Missam tempore interdicti, & habens Breue audiendi Missam in priuato Oratorio, teneatur illam audire.

Et

Quamuis non pleb. prima diffie. huius tituli, legem tam. & non pigebit, in tom. 1. tit. 1. doctrinam & rationes Ref. 140.

Et aduertitur, quod licet quis ex precepto diuino n-
 ceatur integrè confiteri, tamen pro adimplerione ta-
 lia precepti non tenetur adhibere medium, etiam si
 facile posset, ut scribere peccata; etiam si certo sciat
 tempore confessionis non omnia in memoria occur-
 renda.

Item pro adimplendo precepto annua confessio-
 nis, si penitens, q. 8. esset mutus, vel confes-
 sarius surdus, non tenetur penitens confiteri
 per scripturam, etiam si commodè posset hoc fa-
 cere.

Item similiter excommunicatus, aut interdictus li-
 cet facile possit abolutionem à censura obtine-
 re, excusatur tamen à precepto Missæ si il-
 lam non obtineat. Ex part. 12. tract. 3. & Misc. 4.
 Res. 3.

§. 1. **R**espondeo affirmatiuè, quoad primum
 punctum, nam vt ego summi in par-
 punctum, 1. resol. 1. cum seq. Summus Pontifex,
 licet non possit dispensare, nec mutare ea, quæ
 pertinent ad essentiam Sacramentorum, potest ta-
 men dispensare, & mutare ea quæ pertinent ad co-
 rum accidentalia, ritus, & cæremonias, quod etiam
 obferuat Eminentiss. Cardinal. Lugo de Sacrament.
 Eucharist. disput. 19. section. 8. numer. 1. & alij com-
 munitè. Sed in Sacrificio Missæ, vt benè docuit
 Pater Dicastillus de Sacrament. tom. 1. tract. 5.
 disput. 1. dub. 4. numer. 69. ritus cæremoniarum, &
 ipse Canon pertinent ad essentiam sacrificij, nec
 fuerunt à Christo Domino compositæ, sed ab
 Apostolis, & ab ipsa Ecclesia, ergo cum in casu
 nostro nihil dispensetur, vel mutetur circa sub-
 stantialia sacrificij missæ, sed tantum circa acci-
 dentalia, sequitur necessariò posse ipsum Summum
 Pontificem circa supradictos ritus dispensare, aut
 aliquid immutare, vt potè non pertinentes ad essen-
 tiam sacrificij.

2. Nec obstat dicere celebrantem non posse
 per alium efficere id, quod pertinet ad essentiam
 sacrificij, non enim posset per alium consecra-
 re Hostiam. Ergò neque per alium frangere, vt
 faciendum est in casu nostro; nam Guilielmus
 Efticus in 4. sentent. tom. primo, distinct. 12. Mel-
 chior Canus de Locis Theol. lib. 12. super 13. ad
 quartum argumentum, Valentia tom. 4. disput. 6.
 quest. 9. punct. prima, & cum alijs, docent fractio-
 nem, & mixtionem Hostiæ pertinere ad essentiam
 sacrificij; ergo faciendū est necessariò ab ipso ce-
 leberrante. Respondeo; hæc opinio commu-
 niter à Doctores non approbata, & idè illam
 refellit Mercerus de Sacrament. in 3. part. Diui
 Thomæ, questio. 83. dub. 3. præpos. 3. Cardinalis
 Lugo, de Sacrament. Eucharist. disput. 19. sect. 3.
 numer. 40. Suarez in 3. part. tom. 3. disput. 75. sect. 3.
 §. Tertio dicendum. Dicastillus, de Sacrament. tom. 1.
 tract. 5. disp. 1. dub. 9. numer. 149. Granadus in Ter-
 tiam partem controu. 6. tract. 14. disput. 3. sect. prima,
 numer. 1. & 2. Hurtadus disput. 1. de Sacrificio Missæ
 diffcult. 6. Coninchus de Sacrament. quest. 83.
 artic. 1. dub. 5. Caspensis in Curs. Theol. tom. 2.
 tract. 23. disput. 1. volum. 2. num. 21. Vasquez in 3.
 part. tom. 3. disput. 222. cap. 2. Filiucius tom. 1.
 tract. 5. de Eucharist. cap. 1. numer. 22. Leandrus de
 Sacrament. tom. 2. tract. 8. disp. 1. quest. 15. Villalo-
 bos in Summa tom. 1. tract. 8. diffcult. 5. numer. 4.
 Caltus Palau tom. 4. tract. 22. quest. 2. numer. 2.
 Tannerus tom. 4. disp. 5. quest. 9. dub. 2. numer. 40.
 & 41. Ioan. Vvigers de Sacrament. quest. 83. dub.
 9. numer. 35. Hentiquez lib. 9. cap. 9. numer. 19.
 Præpositus in 3. part. quest. 83. artic. 1. dub. 6.
 numer. 33. Aucta de Sacrament. Eucharist. q. 13.
 Tom. III.

sect. 2. & alij communiter. Probatur ex D. Thomæ
 in 3. part. quest. 83. art. 6. ad 6. ubi docet, si con-
 tingat fractionem omitti non fore propterea imper-
 fectum Sacrificium. Secundò, quia Missale Roma-
 num in Rubricis docet, nihil esse repetendum,
 si Hostia ante fractionem incidat in calicem per
 negligentiam, vel aliter, idèque relinenda erit
 Hostia in calice, vsque ad summationem. Tertio, quia
 huius fractionis non fit mentio in Liturgia San-
 cti Basilij, proinde non fuit vsitata per Eccle-
 siam vniuersam. Quarto, quia Christus non est
 vsus mystica fractione, illa enim, quam adhibuit,
 fuit in ordine ad distributionem in Discipulos. Si-
 militer Christus mixtionem non fuit vsus, panis
 enim, quem iude porrexit, non erat consecra-
 tus, neque vino intinctus, sed iuscule. Licet
 itaque Christus panem fregerit, tamen illa frac-
 tio non se habuit formaliter ad rationem Sacri-
 ficij, sed solum materialiter, vt Sacramentum
 distribueretur Apostolis. Nec obstat quod habet
 Apostolus 1. Corinth. ubi proco, quod habeamus,
 hoc est corpus meum, quod pro vobis tra-
 detur, in Græco κατὰ μυστηριον frangitur, quia Apo-
 stolus non vult fractionem, quæ adhibetur ab Ec-
 clesia esse de ratione nostri sacrificij, sed allu-
 dens ad sacrificia eruenta, ita loquitur: nec aliud
 vult, quam hoc est Corpus meum, quod pro
 vobis offertur, non intendens id fieri per realem
 specierum fractionem. Ita Doctores citati, qui-
 bus etiam adde Baunium in Theol. moral. tom. 1.
 tract. 6. quest. 4. & omninò videndum Augusti-
 num Bernal. de Sacrament. disput. 22. section. 1.
 §. secundo, numer. 13. cum seq. Ergo cum fra-
 ctio, & mixtio non sint de essentialibus Sacrifi-
 cij Missæ, sequitur posse illas Summum Pontifi-
 cem dispensare, vel aliquid immutare, vt faciet
 in casu nostro, vnde Dicastillus ubi supra dub.
 12. numer. 259. & Lessius in 3. part. quest. 82.
 artic. primo, dub. 6. numer. 28. individualiter no-
 tauit fractionem Hostiæ, vel mixtionem parti-
 culæ cum sanguine in Calice, esse tantum cære-
 moniam nudam, licet grauem, & significatiuam,
 & eleuationem Sacramenti non esse de substan-
 tia docet Serra in 3. partem Diui Thomæ, quest. 83.
 artic. 1. dub. 2. ubi notat, quod Cathusien-
 sis non eleuat Sacrum Calicem, ex priuilegio,
 vt reor, Summi Pontificis, pro conseruatione
 suarum cæremoniarum, quod est valde notandum,
 quia à multis non obseruatum. Ergo potest Pon-
 tificem circa hos ritus dispensare. Et idè ad con-
 firmationem omnium supradictorum non deseram
 hic apponere verba Petri de Ledesma in Summa
 tom. primo, de Sacrament. Eucharist. cap. 24. con-
 clus. 10. ubi sic ait, Seria peccato mortal dezir
 Missa sin mezolar el aguden el vino, mas por
 dispensacion del Pontifice auendo causa legitima,
 podria ser licito lo contrario. Lo que se hà di-
 chio desta cæremonia se hà de dezir tambien de otra
 muy grane cæremonia, y vecina ala sustancia del
 Sacrificio, qual es el dezir Missa con pan sin le-
 uadura, el diuidir la Hostia, y mezclar la Ho-
 stia con la especie del vino. Ita ille, & post illum
 Pater Franciscus Lugo de Sacrament. lib. 5. ca-
 pit. 9. questio. 3. numer. 25. ubi docet quod, si
 Sacerdos non possit eleuare Hostiam, vel frange-
 re posse ex iusta causa Pontificem dispensare. Si er-
 go Pontifex cum alijs in supradictis ritibus, & cæ-
 remonijs potest licitè iusta existente causa dispen-
 sare, quanto magis dicendum est posse cum se ipso
 in casu nostro.

3. His itaque suppositis, posse Sanctissimum
 Dominum nostrum celebrare existimo cum Sacerdo-

dotē assistente, hoc pacto videlicet. In consecratione, si non potest sumere Hostiam in manibus, tangat illam, & proferat verba consecrationis, deinde, quia non potest manibus eleuare Calicem, sine peccato euerisionis sanguinis, faciat eleuare illum a Sacerdote assistente, & ipse Pontifex tangat in manibus Calicis dum eleuatur, & tandem in fractione, & mixtione cum speciebus vini, dum hæc efficiuntur à dicto Sacerdote, quia Pontifex non potest hoc facere suis manibus, dicat tamen verba, quæ dici debent, & postea suo tempore sumat species etiam ex manibus dicti Sacerdotis, asserendo ipse verba, *Domine non sum dignus*, &c. & alia, quæ dicenda sunt. Et sic supradicti ritus non proflus tolluntur, sed tantum in aliquo inmutantur cum adiutorio Sacerdotis assistentis; nec nouum est in Sacrificio Missæ celebrantem aliquid operari cum assistente, circa ritus, & cæremônias ipsius Sacrificij, vt patet in Missa Papali, & etiam in Missa solemni, & vt vulgò dicitur cautata, in qua Diaconus infundit vinum in Calicem, & simul offert cum Sacerdote dicens, *Offerimus*, &c. tenens interim dextera pedem calicis, & sinistra brachium Sacerdotis, & in aliis pluribus, de quibus Castaldus in *Cæremôn. lib. 1. sect. 7. cap. 5.*

4. Sed quia ad licitè dispensandum, opus est iusta causa, idèò respondeo ad secundum punctum affirmatiuè, nam vt asserit Præpositus in 3. part. *question. 8. dispens. matrim. dub. 9. numer. 29.* Artiaga in *Curs. Theol. tom. 4. disput. 30. subsection. secunda, numer. 10.* & alij communiter dignitas personæ, cui concedenda est dispensatio, iustam causam præbet dispensandi, vnde dignitas Imperialis fuit iusta causa dispensandi, vt Carolus Quintus Sacram Synaxim sumeret post cibum, vt obseruat Pater Famianus Strada in *Hist. Belgicæ lib. 1. decad. 1.* Et etiam dignitas Regalis præbuit iustam causam dispensandi, vt Rex Gallicæ aliquoties in communione sumeret vtramque speciem, vt testatur Cælotius de *Hierar. Ecclæs. lib. 5. cap. 17. §. secunda*, Iacobus Guarenus in *Tabula Chronographica ad annum 1437.* Ergo quanto magis dicendum est in casu nostro dignitatem Pontificiam, præbere iustam causam dispensandi, sicuti coniunctam cum pietate, & deuotione puto præbuisse etiam iustam causam dispensandi Leoni III. vt plures Missas quotidie celebraret, vt testatur Pater Henriquez in *summa & Cardinalis Baronijs tom. 6. anno 816.* & Pio III. vt celebraret sedendo, sicuti habetur in *Diarijs Romanis Magistri cæremôniarum.* Et quidem, si Diuus Paulus ad Hebræos, *capit. 5. dixit. Omnis Pontifex ab omnibus assumptus, pro honoribus constituitur in his, quæ sunt ad Deum, vt offerat dona, & sacrificia pro peccatis, & propterea debet quemadmodum pro populo, ita etiam pro semetipso sacrificium offerre.* Et idèò Sanctus Cyprianus Epist. 54. ad Cornelium, sic ait, *Episcopatus nostri honor grandis, & gloria hoc est Eucharistiam dedisse Martyribus, vt Sacerdotes, idest vt Episcopi sacrificia Dei quotidie celebremus hostiam Deo, & victimas præparemus.* Vt enim notat ibi Panellus *numer. 12. mos erat apud veteres, vt quotidie sacrificia celebrarent Episcopi.* Ergo ex his iustam causam habere in casu nostro Pontificem dispensandi, vt Missam celebrare possit nemo cordatus negabit. Imò Arriaga in *Curs. Theol. tom. 4. disput. 30. sect. 1. num. 8. & 9. in fine* docet esse probabilem sententiam aliquorum assentientium Principem supremum posse licitè dispensare absque causa, quod etiam docet ex Glo-

sa, Bartholo, & alijs Ioan. Machadus. de *Perfesso confessario, tom. 1. lib. 3. part. 8. tract. 3. docum. 7. num. 3.*
 5. Sed quidquid sit de hoc in casu nostro Pontifex iustam habet causam dispensandi, idèò queritur, quod erat tertius punctus, an teneatur in rigore & sub onere peccati mortalis dispensare.
 6. Et affirmatiuè videtur respondendum ex doctrina Sancij in *selectis disp. 43. num. 8.* & aliorum, quos citat Sanchez de *matrim. lib. 3. disp. 10. numer. 2.* quia si causa iusta adest exercendi potestatem dispensandi, Prælati tenetur illam exercere, alias contra debitum sui munus faceret; sed in casu nostro adest causa dispensandi, vt visum est. Ergo Summus Pontifex tenetur hanc potestatem dispensandi secum exercere.

7. Verum mihi placet sententia aliquorum, videlicet posse dari causam sufficientem ad dispensandum, si velit Superior: non tamen sufficientem ad illum constringendum ad dispensationem præstandam; nisi adesse publicum scandalum, vel dispensationis negotio nocere notabiliter, & grauius bono communi, vel specialis alicuius persona. Et ita ego olim docui in *par. 8. tract. 3. resol. 27.* & ante me docuit Salas de *legibus tract. 14. disput. 20. sect. 7. in fine.* Sanchez obi *supra num. 6.* Suarez de *Legibus lib. 6. cap. 18. numer. 21.* & de *Religione tom. 1. lib. 4. cap. 20. numer. 15.* Hurtadus de *Matrim. disp. 5. difficult. 20. numer. 31.* Castrus Palaus *top. 1. tract. 3. disput. 6. punct. 8. numer. 10. & alij.* Sed in nostro casu non adest scandalum publicum, quia si Pontifex non celebrat, hæc euenit ex manifesta eius infirmitate, quæ omnibus patet; & ipse frequenter sacram Eucharistiam coram omnibus, audiendo Missam, deuotè percipit; quod scandalum ergo (his suppositis) ex non celebratione Pontificis oriri potest, nisi Pharisaicum, quod nullus euitare tenetur iuxta doctrinam D. Thomæ, in *secunda secundæ quest. 33. art. 7.* Deinde in casu nostro ingens damnum boni communis non apparet, nam celebratio vnius Missæ Summi Pontificis quid addit, vel minuit, ad Missas infinitas, quæ quotidie in Ecclesiâ offeruntur. Et tandem quod adest ingens damnum boni spiritualis ipsius Pontificis, nam vt dictum est ipse frequenter sacram Synaxim sumit; & licet celebrando sumeret vtramque speciem corporis, & sanguinis, vnde secundum aliquos abundantiorè gratiam acciperet, vt tenet Cardinalis Lugo, de *Sacrament. Eucharist. disput. 12. section. 3. Bernal. de Sacrament. Eucharist. disput. 41. section. 2. §. 1.* Leandrus de *Sacrament. tom. 2. tract. 7. disput. 11. quest. 25.* & alij penes ipsos. Attamen non deserunt Doctores magni nominis assentes in sumptione vtriusque speciei non concedi abundantiorè gratiam, quam sub vna tantum. Et ita ego sentio, cum D. Thoma in 3. par. *quest. 80. art. 11. ad 3.* & ibi Caietanus, Ataujo, Nugnyus, Serra, Syluius, & alij expostores Sancti Magistri, quibus adde Cardinalem Bellarminum *lib. 8. de Eucharist. capit. 23.* Henriquez *lib. 8. cap. 8. numer. 2.* Coninchum de *Sacram. q. 79. art. 1. dub. 2. n. 34. & 46.* Suarez in 3. par. *disp. 63. sect. 6. & disp. 72. sect. 1. 2. 3.* & plures alios penes ipsos. Vnde pro hac sententia Leandrus adducit 20. Doctores de *Sacram. tom. 2. tract. 7. disp. 11. quest. 25.* Ergo ex his apparet Sanctissimum Dominum Nostrum in rigore loquendo non teneri sub peccato mortali in casu nostro dispensare, vt celebrare possit eo modo, quo superius dictum est.

8. Dices, quando adest obligatio adimplendi aliquod

Sup. hoc supra in Ref. 49. §. Nota tamen. cursum in fine.

Sup. hoc quamuis pro validitate

dispensationis sine causa, lege infra in tr. 2. doctrinam. Ref. 7. signatur à lin. 4. vers. cum in illis sit princeps, & si placet, vide etiam alias Ref. eius not. & pro licita dispensatione in hoc casu lege infra Ref. 8. & alias eius primæ not.

Quæ hic citat in tr. 1. Ref. 15.

Sup. hoc in Ref. 34.

aliquid præceptum, quis tenetur uti privilegio, non potest præceptum adimplere, & sic habens privilegium Bullæ Cruciatæ audiendi Missam tempore interdicti, & qui habens Breve audiendi Missam in privato oratorio tenetur illam audire, & uti illis privilegio, ut tradunt Auctores, quos citat, & sequitur novissime Gallegus in Bullam Cruciatæ cap. 4. dub. 28. Tannet. tom. 3. disp. 5. quest. 6. dub. 2. Præpositus in 3. part. quest. 83. art. 6. dub. 4. Bardi in Bulla Cruciatæ tract. 1. cap. 2. sect. 6. Andreas Mendo in Bull. disp. 15. cap. 3. & alij. Ergo cum ad sit obligatio præcepti Divini celebrandi Missam saltem ter, vel quater in anno, ut tradunt Doctores, quos citat, & sequitur novissime Thomas Hurtado in var. tom. 1. tract. cap. 7. resolut. 29. §. 2. num. 337. sequitur Summum Pontificem ad implendum hoc præceptum teneri uti privilegio, videlicet auctoritate, qua potitur dispensandi.

9. Sed ad hoc respondeo non desit Doctores præstantissimos, qui hæc omnia negant, & ideo docent aliquem non teneri pro adimplendo præcepto, uti privilegio, & sic asserunt habentes privilegium Bullæ cruciatæ, non teneri audire Missam tempore interdicti, & ita docet Avila, & alij plures quos ego citavi in par. 1. tract. 11. resolut. 2. & hanc sententiam novissime tanquam probabilem, problematicam admittit, & tueri me citato Remigius in pract. Confess. tract. 6. c. 7. §. 1. num. 6. & me citato Merolla in Theol. moral. tom. 3. cap. 6. dub. 2. difficult. 2. num. 59 & 68. & ad certitiam me citato Dicastillus de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 5. dub. 10. num. 156. vnde Elcobar de Mendoza in pract. Confess. par. 2. lib. 3. cap. 8. num. 84. in casu simili sic loquitur ex ait. In Cetero labels Psalmos non est obligado a recitari los Maynes pnes no puede leer las lecciones, ni está obligado a buscar qui en la ayuda. Ni está obligado a admitir le por que rezar, con compañero, es privilegio, del qual puede uno usar, y dexar de usar libremente. Ita ille, cui adde Remigium in pract. Confess. tract. 6. c. 7. §. 1. num. 3. Ioan Henriquez in qq. Pract. sect. 36. quest. 26. num. 63. Sancium in select. diffin. 15. num. 8. & Possentium in Recoll. qq. moral. 4. v. d. de verb. Hæc Canonice cap. 1. num. 24. Et sic plures negant ex eadem ratione habentem privilegium à Summo Pontifice, audiendi missam in Oratorio privato domus suæ, si sit infirmus, vel carceratus; negant inquam teneri ad præceptum audiendi Missam in diebus festis, & ita docet Homobonus in resp. cas. conf. v. l. resp. 41. Ledesina in summ. de Sacram. Eucharist. cap. 27. conf. 15. Elcobar. in Theolog. moral. tract. 1. cap. 11. num. 97. & me citato Pellizzarius in man. Regul. tom. 1. tract. 8. c. 2. n. 159. Ergo & in casu nostro licet Pontifex habeat privilegium, id est auctoritatem dispensandi non tenetur ea uti, ut supponitur in argumento contrario, stante obligatione præcepti Divini, ut sacerdos aliquando celebrat.

10. Sed quidquid sit de veritate harum opinionum, ego puto nihil contra nos efficere, est enim dispar ratio inter adductos casus, & casum nostrum; nam in allatis exemplis, Bulla Cruciatæ supponitur iam sumpta, & ideo illi tenentur audire missam, quia virget obligatio præcepti, & impedimentum per suspensionem Bullæ iam ablatum est. At in nostro casu dispensatio adhuc non extat, & præcitur, an Pontifex teneatur illam adhibere, quod nos negamus; scilicet omnes negant in allatis exemplis non teneri tempore interdicti quis sumere Bullam, si illam non habet ad audiendum factum, nec infirmus, vel carceratus, si non habet privilegium de Oratorio privato teneti illud pefere a Pontifice, etiam si certo tenet concessurum. Ita & in casu nostro, & ideo, ut dixi allata exempla sunt magis in favorem nostræ sententiæ, quam contra.

11. Instabis, quod obligatus ad implendam aliquam legem, præsertim ordinatam ad implendum præceptum divinum, ut est in casu nostro, tenetur adhibere media, quæ non sunt magnæ difficultatis. Respondeo distinguendo; si sunt solita, nec cadunt ex interpretatione sub obligatione legis: nego. Et ratio est, quia quando lex non potest servari eo modo, quo communiter, & universiter solet servari, desinit obligatio.

12. Confirmantur superius dicta aliis exemplis, & Primò; licet quis a præcepto Divino, teneatur integre confiteri, tamen pro adimplente talis præcepti; non tenetur adhibere medium, etiam si facile possit, ut scribere peccata, etiam si certo, sciat tempore confessionis non omnia in memoriam occurrere; ita Possentium in recollect. quest. moral. verb. confess. Sacrament. num. 2. punct. 2. §. 1. num. 4. & alij Item pro adimplente præcepti annuæ confessionis, si penitens v. g. esset mutus, & Confessarius surdus, non tenetur penitens adhibere medium, & removere hoc impedimentum, confitendo videlicet per scripturam præfente Sacerdote; etiam si commodè possit hoc facere. Ita docent 13. Doctores, quos etiam me citato adducit Leandrus de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 3. quest. 61. Similiter excommunicatum, aut interdictum licet facile possit absolutionem à censura obtinere, excusari tamen a præcepto Missæ, si illam non obtineat, & ita me citato tenet Dicastillus, vbi infra, & etiam me citato Leandrus de Præceptis Ecclesiæ tract. 2. disp. 2. q. 5. Nambert. in 3. part. quest. 80. disp. 6. art. 2. Azorius par. 1. lib. 7. cap. 41. disp. 3. Fagundez præcep. 3. Eccles. lib. 1. cap. 6. num. 7. & alij Ratio verò horum hominū est illa, quam adducit Dicastillus de Sacram. tom. 1. tract. 5. c. 5. dub. 10. num. 134. quia nemo tenetur se constituere in numero eorum, qui præcepto comprehenduntur, si ab illo ex lege non comprehenditur; sed solum tenetur præceptum implere, quando est in statu, quod à lege sub iplo præcepto comprehensum est. Ergo ex his omnibus infertur, & patet, Pontificem in casu nostro in rigore non teneri sub peccato mortali mediante dispensatione, se constituere in statu, quo possit adimplere præceptum celebrandi; nec ad dictam dispensationem faciendam obligari, sed posse tuta conscientia non celebrare ratione impedimenti, quo patitur iuxta doctrinam omnium Magistrū D. Thomæ in 3. par. quest. 82. art. 10. ad 3. vbi sic ait. *Debitus, vel agritudine superueniens ordini Sacerdotali ordinem non tollit, executionem autem ordinis tollit quantum ad consecrationem Eucharistie.* Ita ille, cuius doctrinam includere etiam Summum Pontificem indiuidualiter tradit Maiolus de iur. lib. 2. c. 4. n. 8.

Sup. hoc in tom. 1. tr. 3. ex doctrina Resol. 64. signanter prope finem, & melius in Resol. 70.
Sup. hoc in tom. 1. tr. 3. Resol. 72. &c.
Sup. hoc excommunicato in to. 5. tr. 1. Resol. 129. & 130. & in tom. 2. tr. 3. Resol. 145. vlt. à principio.

PLANA
OMNIA
TO. III. IV. V
E. III

